T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/485
KARAR NO : 2023/714
KARAR TR : 27/11/2023

ÖZET: Davalıya ait aracın Türk Telekoma ait rögar kapağına çarpması nedeniyle karayolunda meydana gelen trafik kazası neticesinde uğranılan maddi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A.Y
Vekili : Av. H. K
Davalılar : 1-Kocasinan Belediyesi Başkanlığı
Vekili : Av. F. A
2-Türk Telekom İletişim Hizmetleri A.Ş.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkiline ait...LB ... plaka sayılı aracı kullanan eşinin 10/06/2022 tarihinde Kayseri ili, Kocasinan ilçesi, Atatürk Caddesinde seyir halinde iken;yolda bulunandavalı Türk Telekoma aitrögar kapağının aracınaltınaçarpmasısonucunda aracında hasar meydana gelmesinde davalı idarelerin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere şimdilik 100 TL hasar bedeli, 100 TL araçtan mahrum kalma bedeli, 100 TL araç değer kaybı olmak üzeretoplam 300 TL tazminatınödenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalılardan Kocasinan Belediye Başkanlığı vekili, 13/10/2022 tarihli birincicevapdilekçesindegörev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. Kayseri 6. Asliye Hukuk Mahkemesi 11/05/2023 tarihinde yapılan ön inceleme duruşmasında E.2022/366 sayı ile, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 138. maddesi gereğince dava şartlarının bulunduğunukayda geçirmiştir.

4. DavalılardanKocasinan Belediye Başkanlığı vekili 12/05/2023 tarihli dilekçe ile, Kayseri 6. Asliye Hukuk Mahkemesinin anılan kararla görev itirazlarının zımnen reddedildiği ileri sürerek olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasını talep etmiştir.

5. **Kayseri 6. Asliye Hukuk Mahkemesi 24/05/2023 tarih ve E.2022/366 sayılıkararı**ile, Kocasinan Belediye Başkanlığı vekilinin 12/05/2023 tarihli dilekçesi dikkate alınarak dosyanın incelendiğini belirterek yargı yolu itirazının reddine ve 12/05/2023 tarihinde mahkemeye sunulan olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılmasına ilişkin talebin değerlendirilmesi için dava dosyasının Danıştay Başsavcılığına gönderilmesine karar vermiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

6. Danıştay Başsavcısı, kamu hizmeti yürüten idarenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, tazminat isteminin idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ilişkin talebin ilgili kısmı şu şekildedir:

> *"2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda hukukî sorumluluğa ilişkin düzenlemeler "Hukukî Sorumluluk ve Sigorta" başlıklı 8. kısımda 85 ve devamı maddelerinde yer almakta olup, sorumlu olarak motorlu araç işleteni ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi belirlenmiştir. Buna göre, bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi hâlinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaklardır. Kanun'un 106. maddesinde, kamu*

kuruluşlarına ait araçların neden olduğu zararlara ilişkin sorumluluk da 85 ve devamı maddeleri gereğince işletenin hukukî sorumluluğuna ilişkin hükümlere tâbi kılınmıştır. Özel hukuk ya da kamu hukuku kişisi olması fark etmeksizin Karayolları Trafik Kanunu gereğince sorumluluk, motorlu araç işleteni ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi sıfatı ile sınırlı tutulmuştur. Dolayısıyla kanun koyucu, idarenin hizmet kusurunu kapsam dışında bırakmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110. maddesinin başlığı daha önce "Yetkili mahkeme" iken, bu başlık 11/01/2011 tarihli ve 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile "Görevli ve Yetkili Mahkeme" olarak değiştirilmiştir. Maddenin taslak gerekçesinde; "...İdarî ve adlî yargı kolları arasındaki görev uyuşmazlıkları, trafik kazalarından kaynaklanan davaların görülmesinde sürekli bir belirsizliğe, gecikmelere ve hak kayıplarına yol açmaktadır. Teklif, sözü edilen belirsizlikleri, hukuk devletinin ve trafik/tehlike sorumluluğunun yapısal özelliği içinde gidermektedir. Zarar görenin kamu görevlisi olması, adlî yargı görevini etkilemez. Karayolları Trafik Kanunu, ne kamu araçları ve ne de o araçlar içinde bulunan zarar gören kamu görevlileri bakımından -doğru olarak- bir ayırım yapmamıştır. Yasanın amacı, karayolu trafiğinin ve araçların ürettikleri risklere dayalı hukukta yeknesak çözüm düzeni oluşturmaktır. Yargısal görev (usûl) de bu amacın dışında değildir. Bir başka yönüyle teklif, yargı sistemindeki "görevsizlik tartışmalarının yükünü" ortadan kaldırmakta ve hak arama özgürlüğü ile âdil yargılanma hakkını gücendirmektedir. Görev kuralını üretme münhasır yetkisi, Anayasaya aykırı olmamak kaydı ile yasama organına aittir. (Any.m.142)..." ibarelerine yer verilmiş, komisyonun değişiklik gerekçesinde ise değişikliğin amacı açık bir şekilde belirtilerek; "... Sonuç olarak, kamuya ait olan araçların sebebiyet verdiği trafik kazaları ile hemzemin geçitlerde meydana gelen tren-trafik kazaları Karayolları Trafik Kanununa bağlı kılınmış, bu uyuşmazlıklarda görevin adlî yargıda olduğu yönünde düzenleme yoluna gidilmiştir. Ayrıca Karayolları Trafik Kanununun sorumluluk hukuku yönünden benimsediği "işleten" terimi ile (m. 85) yine aynı Kanunda kamuya ait araçlar yönünden benimsenen "aidiyet" terimi (m.106) arasında sorumluluk bağı yönünden bir ayrıma gidilemeyeceği hususunun Kanun düzeyinde açıklığa kavuşturulması ve kamuya aidiyetin kategorik farklılığı (mülkiyet, sınırlı ayni hak, sözleşmeye dayalı kullanım vb.) işleten kavramıyla bağdaştığı sürece ayrı bir sonuç doğurmayacağı hususları göz önünde bulundurulmuş ve mülkiyetin yanında diğer tiplerin de kapsanması amacıyla Karayolları Trafik Kanununun değiştirilmesi öngörülen 110 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen "İşleteni" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya sahibi" ibaresi eklenmiştir. Komisyon, bu tür kazalarda, zarar görenin kamu görevlisi olması hallerinde, farklı bir görev kuralı üretilmesinin özel hukukun sağladığı daha avantajlı duruma karşın, eşitlik ilkesine aykırı olacağı düşüncesiyle farklı bir düzenlemeye gitmemiştir..." ifadelerine yer verilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun, 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değiştirilen 110. maddesinin birinci fıkrasının Anayasaya aykırı olduğu iddiasıyla açılan davada, Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E:2013/68, K:2013/165 sayılı kararıyla "İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına, kamu ya da özel araç olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adlî yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askerî İdarî yargı, idarî yargı veya adlî yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek, söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usûl belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adlî yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır." gerekçesiyle kanun gerekçesi doğrultusunda yorum yapılarak itiraz reddedilmiştir.

Öte yandan, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Ölüm veya vücut bütünlüğünün yitirilmesinden doğan zararların tazmini davalarında görev" başlıklı 3. maddesi, Anayasa Mahkemesinin 16/02/2012 tarih ve E:2011/35, K2012/23 sayılı kararı ile "...Dava konusu kuralla, sadece kişinin vücut bütünlüğüne verilen maddî zararlar ile buna bağlı manevî zararların ve ölüm nedeniyle oluşan maddî ve manevî zararların tazmini konusu kapsama alınmakta ve bu tazminat davalarına bakma görevi asliye hukuk mahkemelerine verilmektedir.

Buna göre, aynı İdarî eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerden kaynaklanan zararlar kapsama alınmadığından, sorumluluk sebebi aynı olsa da bu zararların tazmini davaları İdarî yargıda görülmeye devam edecek, bu durumda, idarenin aynı yapı içinde aldığı kararın bir bölümünün İdarî yargıda bir bölümünün adlî yargıda görülmesi yargılamanın bütünlüğünü bozacaktır. Ayrıca iki ayrı yargı kolunda görülen davalarda, idarenin sorumluluğu, bu sorumluluğun kapsamı, idarenin tazmin yükümlülüğü konularında farklı sonuçlara ulaşılabilecektir. Esasen idare hukukunda var olan hizmet kusuru ve kusursuz sorumluluk kavramları, kişilerin gördüğü zararların tazmininde kullanılan ve kişilerin idare karşısında korunma kapsamını genişleten kavramlardır. İdare hukukunda, idarenin hiçbir kusuru olmasa da sosyal risk, terör eylemleri, fedakârlığın denkleştirilmesi gibi kusursuz sorumluluğa ilişkin kavramlara dayanılarak kişilerin uğradığı zararların tazmin edilmesi mümkündür. Özel hukuk alanındaki kusursuz sorumluluk halleri ise belirli konular için düzenlenmiş olup sınırlıdır. İdarenin idare hukuku esaslarına dayanarak tesis ettiği tartışmasız bulunan eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerden kaynaklanan zararlara ilişkin davaların İdarî yargı yerlerinde görülmesi gerektiği kuşkusuzdur. Bu nedenle, yukarıda belirtildiği gibi aynı İdarî eylem, işlem veya sorumluluk sebebinden kaynaklanan zararların tazminine ilişkin davaların farklı yargı yerlerinde görülmesinde kamu yararı ve haklı neden olduğu söylenemez..." gerekçesiyle Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

110. maddede yapılan değişiklik ile "kamu araçlarının" verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğuna ilişkin olarak 2918 sayılı Kanun'un amacına uygun biçimde adlî yargıda görüm ve çözüm esası benimsenmiş, bu çözümün adlî ve İdarî yargı görev ayrımına ilişkin anayasal kurallarla da uyum içinde olduğu vurgulanmış, düzenlemede, taslak ve komisyon gerekçelerinde ve Anayasa Mahkemesi kararlarında, hizmet kusurundan kaynaklanan hukukî uyuşmazlıkların da bu kapsamda değerlendirileceğine yönelik herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir.

İdarî dava türleri ve İdarî yargı yetkisinin sınırını düzenleyen 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, "İdarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar" tarafından İdarî yargı yerinde tam yargı davası açılabileceği kurala bağlanmıştır.

İdarenin iki tür sorumluluğu bulunmakta olup, biri idarenin özel hukuk ilkeleri doğrultusunda yaptığı sözleşmelerden kaynaklanan özel hukuk sorumluluğu, diğeri ise idarenin idare hukuku ilkeleri doğrultusunda yapmış olduğu sözleşmeler ve idarenin her türlü işlem ve eyleminden kaynaklanan kamu hukuku ilkeleri doğrultusunda oluşmuş idare hukukuna özgü sorumluluk türüdür. İdarenin kişilere verdiği zararları tazmin yükümlülüğü, idarenin "hizmet kusuruna (kusurlu sorumluluk)" ve "kusursuz sorumluluğuna" dayanmaktadır.

İdarenin kusura dayanan sorumluluğu, "hizmet kusuru" olarak adlandırılmaktadır. Genel olarak içtihat ve öğretide hizmet kusuru, idarenin ifa ile mükellef olduğu herhangi bir kamu hizmetinin kuruluşunda, düzenlenmesinde veya teşkilatında, bünyesinde, personelinde yahut işleyişinde birtakım aksaklık, hukuka aykırılık, bozukluk, düzensizlik, eksiklik, sakatlık veya ihmalin ortaya çıkması şeklinde tanımlanmaktadır.

Hizmet kusurunun üç durumda varlığı hem yargı içtihatları hem de öğretide kabul edilmiştir. Bunlar; hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi ve kötü işlemesidir.

İdarî eylem, kamu idare ve kurumlarının kamu görevine ilişkin, idare hukuku kural ve gereklerine göre yaptığı olumlu veya olumsuz davranış ve fiillerden ibarettir. İdarî işlem ise, kamu hukuku kurallarına dayanılarak yapılan muamelelerdir. İdarenin eylem ve işlemleri, onun kamu hukuku alanındaki kamu gücünü kullanarak, idare hukuku kural ve gereklerine göre yaptığı faaliyetlerin, hukukî ve maddî hayattaki görünümleridir. 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesine göre, İdarî eylem ve işlemlerden dolayı zarar gören kişiler tarafından açılacak "tam yargı" davaları İdarî yargı yerinde görülür ve çözümlenir.

Kamu tüzel kişilerinin, kamu hizmetlerine ilişkin olmakla beraber özel hukuk kurallarına göre, özel hukuk tüzel kişisi gibi yaptığı eylem ve işlemler ise özel hukuk alanına ilişkin olduğundan, bunlar İdarî eylem ve işlem olarak nitelendirilemezler. Kamu idare ve kurumlarının, egemenlik hakkının bir temsilcisi olarak yaptığı faaliyetlerinde veya ondan doğan eylemlerinde hizmet unsuru söz konusu olduğu hâlde, özel hukuk tüzel kişisi olarak yürütülen faaliyetler sırasında meydana gelen zararlardan ötürü ilgili kamu tüzel kişisinin sorumluluğunun özel hukuk hükümleri ve ilkeleri uyarınca belirlenmesi gerekir.

2918 sayılı Kanun'un, 6099 sayılı Kanun ile değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde "bu kanundan doğan sorumluluk davaları" ifadesiyle, 2918 sayılı Kanunda yer alan hukukî sorumluluğa ilişkin kuralların uygulanacağı davalarla sınırlı biçimde görevli yargı yerinin belirlendiği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla, görevli yargı yeri belirlenirken, Kanunda motorlu taşıt araçlarının verdiği zararlarla sınırlı biçimde düzenlenen sorumluluk kurallarının, dava konusu uyuşmazlığa uygulanıp uygulanamayacağının belirlenmesi gerekir.

Karayolları Trafik Kanunu 13 kısımdan oluşan bir kanundur ve her kısımda farklı konular düzenlenmiştir. "Hukukî Sorumluluk ve Sigorta" başlığını taşıyan 8. kısımda 4 bölüme ayrılmış, I. bölümde işletenin hukukî sorumluluğu, 2. bölümde sigorta, 3. bölümde özel durumlar ve 4. bölümde ortak hükümler düzenlenmiştir. Sistematik açıdan bakıldığında, Kanun'un 110. maddesindeki göreve ilişkin düzenlemenin 8. kısımda düzenlenen işletenin sorumluluğuna ilişkin olması gerekir. Dolayısıyla "bu Kanundan doğan sorumluluk davaları" ifadesinden kastedilen,

Kanun'un 8. kısmında 85 ve devamı maddelerinde düzenlenen sorumluluklara ilişkin davalar olup, bu davalarda adlî yargı görevli kılınmıştır. Kamu tüzel kişilerine ait araçların sebep olduğu zararlara ilişkin sorumluluğu düzenleyen 106. maddenin de özel durumları düzenleyen 3. bölümde yer alması, ardından gelen 4. bölümdeki 110. maddenin sadece böyle bir sorumluluğa (işletenin sorumluluğuna) ilişkin görev kuralını düzenlediğini göstermektedir.

Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrasının konuluş amacı, hükmün gerekçesinde de belirtildiği üzere, kamu tüzel kişilerini Karayolları Trafik Kanunu'nda belirtilen tüm sorumluluk halleri bakımından adlî yargıya tâbi kılmak değil, sadece işletenin sorumluluğuna ilişkin davaların adlî yargıda görülmesini sağlamaktır. Hükmün, Uyuşmazlık Mahkemesinin anladığı şekilde uygulanması idare hukukunun kuralları ve Kanun'un 106. maddesiyle uyuşmayacağı gibi, kanun koyucuyu böyle bir sistem değişikliği yapmaya sevkedecek (kamu hizmeti niteliğindeki karayollarının yapımı ve bakımı gibi faaliyetlerin yol açtığı zararların tazminine ilişkin davalar hizmet kusuru sebebiyle îdarî yargıya tâbiyken, artık bu tür davaların adlî yargıda görülmesini haklı kılacak) bir gereklilik de bulunmamaktadır. (Doç. Dr. Haşan Petek, Kamu Tüzel Kişilerinin Karayolları Trafik Kanunu'na Göre Hukukî Sorumluluğu, Dokuz Eylül Hukuk Fakültesi Dergisi C:16 Özel Sayı:2014, s. 3319, 3322)

Karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik güvenliğini sağlama ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm tedbirleri belirleme amacını taşıyan 2918 sayılı Kanun, Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı yanında Karayolları Genel Müdürlüğünün de trafik güvenliği yönünden görev ve yetkilerini sayma yoluyla belirlemiştir. Ancak Kanunda, diğer kamu idarelerinin trafik düzeni ve trafik güvenliği ile ilgili olarak üstlendikleri kamu hizmetlerinden dolayı hukukî sorumlulukları düzenlenmiş değildir.

2918 sayılı Kanun'un hukukî sorumluluk ve sigorta başlıklı sekizinci kısmında; araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibinin hukukî sorumluluğu; başka bir anlatımla motorlu araçların karıştığı trafik kazaları sonucu ortaya çıkan zarar nedeniyle araç sahiplerinin ve işletenlerin hukukî sorumluluğu düzenlenmiştir.

2918 sayılı Kanun'un hukukî sorumluluğa ilişkin sekizinci kısmında yer alan hükümler birlikte değerlendirildiğinde; Devlet ve diğer kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların karıştığı kazalar nedeniyle araç işleticisi sıfatıyla kamu idareleri ve kuruluşlarına karşı açılacaklarda dahil bütün araç sahibi ve işleticilerine karşı açılan davaların görüm ve çözümü adlî yargının görev alanına girmektedir. Fakat kamu idareleri ve kuruluşlarının, trafik güvenliği ve düzenini sağlamak amacıyla gerek kendi kuruluş kanunları, gerekse 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre yürüttükleri hizmetlerin, kamu hizmeti niteliğini taşıması ve 2918 sayılı Kanun'da da kamu idare ve kuruluşlarının sorumluluklarının ayrıca düzenlenmemiş olması karşısında; trafik düzeni ve güvenliği hizmetlerinden kaynaklandığı öne sürülen zararların tazmini istemiyle, ilgili idarelere karşı açılan davaların görüm ve çözümü idarî yargının görev alanına girmektedir.

Bu itibarla, belediyelerin 5393 sayılı Kanunda belirtilen görevlerinden olan yol yapım, bakım, işletme ve trafik güvenliğini sağlamaya yönelik olarak yürüttükleri kamu hizmetinden kaynaklanan hukukî sorumluluğun idare hukuku ilke ve kurallarına göre tespiti ve hizmetin kusurlu işletildiği iddiasıyla açılacak tam yargı davalarının İdarî yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Davacı tarafından seyir halinde olan aracın alt kısmına belediyenin hizmeti kusurlu işletmesi nedeniyle rögar kapağının çarpması sonucu araçta hasar oluştuğu iddiasıyla dava açıldığına göre kamu hizmetinden kaynaklanan hukukî sorumluluğun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi gerekmekte olup, tazminata hükmedilmesi istemiyle açılan davanın tam yargı davalarına bakmakla görevli İdarî yargı yerince çözümlenmesi gerekir.

Nitekim, Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulunun 08/03/2017 tarihli ve E:2015/1143, K:2017/1070 sayılı kararı ile Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 06/04/2021 tarihli ve E:2018/826, K2021/426 sayılı kararı da bu görüşü destekler niteliktedir."

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

8. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcılığınca 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca yapılan başvurunun reddi gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Görüşünilgili kısmı şöyledir:

"... 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanacağı, 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'un 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde, "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trajık kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. / Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmü bulunmaktadır.

Somut olayda meydana gelen trafik kazasının, aracın karayolu üzerinde manevra yaparken gerçekleştiği, aracın karayolu üzerindeki eyleminin Kanun'un 3. maddesinde belirtilen; "Karayolu üzerindeki hal ve hareketleri," kapsamına girdiği, yani trafikten kaynaklandığı açık olduğundan, davalı idarenin sorumluluğunun 2918 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kamu hizmeti yürüten idarenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, bu hizmetin yürütülmesinde hizmet kusuru veya başka nedenle idarenin sorumluluğu bulunup bulunmadığının saptanmasının gerektiği, bu hususların sarartmasının ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceği kuşkusuzdur.

Bununla birlikte, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceği, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile

çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin 23/01/2023 tarihli ve 2022/588 Esas, 2023/84 Karar sayılı ve 13/10/2014 tarihli ve 2014/816 E., 2014/913 K. sayılı kararlarında da bu tür davaların çözümünde adli yargının görevli olduğu vurgulanmıştır.

Bu nedenle, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun reddine karar verilmesi gerekmektedir."

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

9. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."

10. 2918 sayılıKanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar. Bu kanun karayollarında uygulanır..."

11. 2918 sayılı Kanun'un *"Belediye trafik birimleri, görev ve yetkileri"* başlıklı 10. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunla belediyelere verilen görevler il ve ilçe trafik komisyonları ve mahalli trafik birimleri ile işbirliği yapılarak yürütülür.

a) Kuruluş

Her belediye başkanlığı bünyesinde, hizmet kapasitesi gözönünde tutularak İçişleri Bakanlığınca tespit edilecek ölçülere ve genel hükümlere göre, belediye trafik şube müdürlüğü, şefliği veya memurluğu kurulur.

b) Görev ve yetkiler

1. Yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,

2. Gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmak,

3. Karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almak, aldırmak ve denetlemek,

4. Karayolunda trafik için tehlike teşkil eden engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek veya ortadan kaldırmak,

5. Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vuku bulduğu yerlerde,yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,

6. Çocuklar için trafik eğitim tesisleri yapmak veya yapılmasını sağlamak,

7. Bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak."

12. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşlar, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlüdür."

13. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

14. 2918 sayılı Kanun'un geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

B. Yargı Kararı

15. Anayasa Mahkemesinin 27/03/2014 tarih ve 28954 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/11/2023 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, davalılardan Kocasinan Belediye Başkanlığı vekilinin birinci cevap dilekçesinde görev itirazında bulunduğu, mahkemece, 11/05/2023 tarihinde yapılan ön inceleme duruşmasında, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 138. maddesi gereğince dava şartlarının bulunduğunun zapta geçirildiği, anılan idarece, Mahkemenin bu kararla görev itirazının zımnen reddedildiğini ileri sürerek, 12/05/2023 tarihli dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasını talep etmesi üzerine, mahkemece bu kez; 24/05/2023 tarihli ara karar ile,anılan davalının 12/05/2023 tarihli dilekçesinin dikkate alınarak dosyanın incelendiği belirtilerek yargı yolu itirazının reddine ve 12/05/2023 tarihinde mahkemeye sunulan olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılmasına ilişkin talebin değerlendirilmesi için dosyanın Danıştay Başsavcılığına gönderilmesine karar verdiği, mahkemece ön inceleme duruşmasında dava şartlarının bulunduğunun zapta geçirilmesiyle yargı yolunun caiz olduğu sonucuna ulaşıldığından, yargı yolu bakımından görev itirazında bulunan davalının görev itirazının reddedildiği sonucuna ulaşılmak suretiyle olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması için başvuruda bulunmasında, 2247 sayılı Kanun'dabelirtilen usuleuygunluk bulunmamakla birlikte, görev hususunun kamu düzeninden olması hususu gözetildiğinde, anılandavalı vekilinin, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi kapsamındayaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12. madde uyarınca başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca, 10. maddede öngörülen biçimde, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin başka bir noksanlık da bulunmadığından, davalılardanKocasinan Belediye Başkanlığı yönünden çıkarılangörev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacıya ait aracı kullanan eşinin trafikte seyir halindeyken, aracın yolda bulunan rögar kapağına çarpması neticesinde meydana gelen maddi hasarlı trafik kazasında, davalıların kusur ve sorumluluğunun bulunduğu ileri sürülerek, uğranılan maddi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

19. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir.

20. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında; *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki*

görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, Kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariylegörevkonusundaverilmişbirkarardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

21. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Danıştay Başsavcısının başvurusunun reddine vermek gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

27/11/2023 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın ve Bilal ÇALIŞKAN'ın KARŞIOYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye	Üye
Ahmet ARSLAN	Bilal ÇALIŞKAN